

JUBILEA

IVO POSPÍŠIL

**OD POEZIE K LITERÁRNÍ VĚDĚ:
PROFESOR LUDVÍK ŠTĚPÁN JUBILUJÍCÍ**

Prof. PhDr. Ludvík Štěpán, PhD., vedoucí Semináře západoslovanských jazyků a literatur Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně a ředitel občanského sdružení Středoevropské centrum slovanských studií, rodák z Dačic, které tak působivě zpodobnil v románu *A jinak se pluje po moři* (1985), oslavil v roce 2007 pětasedesátiny. Narodil se v Dačicích 2. února 1943 a tam také dosáhl základního vzdělání. Po absolvování strojí průmyslovky v Brně na Kotlářské ulici v letech 1957–61 pracoval postupně jako projektant, technik ve Státním divadle v Brně a od druhé poloviny 60. let jako novinář v brněnské redakci Lidové demokracie a v Mladé frontě (do roku 1974), později byl až do roku 1990 v svobodném povolání jako publicista, spisovatel, překladatel a scenárista. Koncem druhého tisíciletí působil jako ředitel nakladatelství, redaktor deníku Demokrat a jiných novin a časopisů, založil uměleckou a reklamní agenturu a krátce pobyl i v redakci Brněnského večerníku.

Mezitím v letech 1985–91 vystudoval polštinu a češtinu na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně a také postgraduální doktorské studium v oboru polská literatura (1997). Čtyři roky na to se habilitoval. Ta doba od roku 1996, kdy po krátkém externím přednášení byl přijat na Ústav slavistiky jako odborný asistent, přes doktorskou a habilitační práci a nakonec k univerzitní profesuře (je v současnosti jediným aktivním profesorem-polonistou v České republice) je zaplněna pilnou prací, v níž dnešní pětasedesátník uplatnil svou zkušenost spisovatele, tedy básníka, prozaika a překladatele, k zajímavému uchopení literatury obecně a polské zvláště. V současnosti je předsedou oborové komise doktorského studia Polská literatura a členem oborové rady Filologie, působí jako výkonný redaktor a editor periodika Slavica Litteraria, je členem redakční rady revue Opera Slavica a polského časopisu Świat i słowo.

Uvědomme si nejprve jeho umělecké počiny zahájené básnickými opusy *Kradení flétniček* a *Klepání na lásku* (obě 1973). Pak již zjevně převládá próza, ať již povídky *Květiny jsou tu zbytečné* (1976), román *Vichřice* (1977), přeložený v roce 1981 do slovenštiny, novela *Znamení břízy* (1979), která roku 1987 vyšla i polsky, půvabná dětská knížka *Pan Střelnice* (1979), román pro mládež *Kovbojové z papíru* (1986), dvě filmové povídky

Zhluboka, zdaleka (1989) aj. Za jádro jeho umělecké tvorby však pokládám – ovšem kromě relativně rané *Vichřice* – romány *A jinak se pluje po moři* (1985) a *Transplantace* (1990), v nichž dosáhl mimořádného účinku básnickým jazykem a spojením fikce a dokumentu, i když jubilant je znám také jako autor humorné literatury pro děti, mj. *Máme rádi zvířata* (spoluautor Václav Richter, 1996), *Mezi námi zvířaty I a II* (ilustrace Miroslav Pavlík, 2004), 15 lepoprel (mj. *Co dělám celý den*, 1993) a dalších.

Je také autorem ucelené řady čítanek pro základní školy (pro nakladatelství Dialog v Liberci), jako *Čítanka plná pokladů. Školní rok ve zvěrokruhu. Výběrové texty pro 4. třídu ZŠ* (2000), *Čítanka pro prvňáčky. U nás doma. Soubor textů a ilustrací k výuce čtení a počátečnímu poznávání literatury a výtvarného umění* (2002), *Český slabikář* (spoluautorky I. Melichárková a L. Švecová, 2002), *Čítanka plná příběhů starých i starších. Výběrové texty literární a výtvarné výchovy pro 8. ročník ZŠ a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií* (2002), *Čítanka plná příběhů nových i novějších. Výběrové texty literární a výtvarné výchovy pro 9. ročník ZŠ a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií* (2003) atd.

Podstatnou částí jeho díla jsou překlady z polštiny: přeložil mimo jiné výbor z básní Ewy Lipské, román Macieje Kuczyńského, novelu Bohdana Czeszka, výbor epigramů a aforismů Stanisława Jerzyho Lece (1984), nepočítaje v to ovšem překlady časopisecké i to, že v roce udělení Nobelovy ceny Jaroslavu Seifertovi seznámil polskou veřejnost s básnickým dílem v rozsáhlé samostatné studii. Podílel se také autorsky na svazku *Karkonosze liryczne – Lyrisches Riesengebirge – Lyrické Krkonoše* (ed. a výbor Wojciech Grzelak, úvod Marek Zybura; překlad polských veršů L. Š., překlad německých veršů L. Š. s J. Dohnalem, medailónky českých a polských autorů L. Š., Jelenia Góra 2001) a básní Mariana Grzeźczaka *Nebe plné vlaštovek* (výbor básní – výběr, překlad, doslov, il. Mirka Zogatová-Fikrová, Brno 2006).

Štěpánovu uměleckou literární tvorbu charakterizuje především žánrová a tematická pestrost, flexibilita, která však rozhodně není překotným přebíháním: je tu pevně ukotvení v krajině i v řemesle; ostatně jubilantovo původní povolání tu zanechalo v dobrém slova smyslu výrazné stopy. Básník, novinář, publicista, povídkář, novelista, romanopisec, překladatel – tyto role byly postupně doplňovány označeními literární kritik a nakonec literární vědec, především historik teoretizujícího založení.

K tomu se jubilant postupně propracoval od 90. let 20. století, zejména v knižních monografiích *Polská epigramatika – žánr fraška a epigram ve spektru malých literárních forem* (1998) a posléze v habilitačním spisu *Vývoj žánrového systému polské literatury (od renesance k postmodernismu)*, z nějž autor vypracoval monografii *Hledání tvaru. Vývoj forem polských literárních žánrů (poezie a próza)* ve Spisech FF MU (Brno 2003, 490 s.). Kromě toho napsal a vydal řadu vědecko-pedagogických spisů, jimiž postupně zaceľuje mezeruzející v české literárněvědné polonistice a slavistice – *Pohledy na slovanské literatury* (Brno 2003), *Stručný nástin dějinného vývoje polské literatury I* (Brno 2005), *Cesty mezi formami* (Brno 2007), *Pohledy na slovanské literatury II* (Brno 2007).

Mimo tyto ucelené monografie, do nichž vtělil svou zkušenost spisovatele, ale také znalost genologických a komparatistických teorií, zejména českých a polských, a jimiž se začlenil do tzv. pražsko-brněnské školy literární komparistiky a genologie – jak ji pojmenovali Edward Kasperski a před ním Slavomír Wollman – a která má své slavné předchůdce (F. Wollman, S. Vilinskij a jejich žáci) a neméně důležitou přítomnost, napsal desítky vědeckých studií, z nichž jmenujme alespoň *Působení publicistiky na žánrové posuny v próze Bolesława Pruse* (1998), *Genologie: pochybnosti i nové cesty* (1999), *Fragment jako kompoziční metoda romantiků* (1999), *Nečekané návraty (vliv společen-*

ské a politické situace na tvar polské literatury osmdesátých let (2000), *Počátky prózy v polské literatuře* (2000), *Pociťování postmodernismu v současné polské próze* (2000), *Idylické žánry v dějinách polské literatury* (2001), *Vypravěčství v postmodernistické situaci na příkladu děl Dominika Tatarky a Bohumila Hrabala* (2002), *Kalejdoskop form genologicznych w popularnych nurtach gotycyzmu* (2002), *Tíhnutí básničky Lýdie Vadkertí-Gavorníkové k epice* (2003), *Spektrum žánrových forem polské samizdatové literatury 80. let 20. století* (2004), *Mniejszości w Republice Czeskiej na tle globalizující se Europy Środkowej* (2005), *Czesława Miłosza szukanie ojczyzny – szukanie wiary* (2006), *Dvě cesty ke schematizaci literárního díla* (2007) ad.

Stačil redigovat *Slovník polských spisovatelů* (2000) a vytvořit pro něj sám nejvíce hesel a poté s kolegy založit občanské sdružení Středoevropské centrum slovanských studií a stát se jeho ředitelem. Nutno také připomenout jeho spolupráci s ložským centrem genologických studií (prof. Grzegorz Gazda aj.) na utváření Slovníku literárních žánrů a jeho kontakty s vatislavskou, katovickou, poznaňskou univerzitou, bielsko-bialskou akademií, univerzitou v Lipsku či pracovištěm v Budyšině, kde sleduje zejména spolupráci na poli polonistiky a sorabistiky, i jinde.

Jubilant je také editorem řady kolektivních monografií: *Cesta k realitě – Literatura a kultura v druhé polovině 19. století* (ved. kolektivu, spoluautor – autor koncepce knihy a úvodní poznámky, autor úvodní studie, s. 5–48, a autor studie, s. 110–117; kolektiv – P. Káša, K. Kardyni-Pelikánová, D. R. Lebioda, K. Kossakowska-Jarosz, M. Mikulová, J. Pavelka, L. Pavera, M. Písková, I. Pospíšil, R. Putzlacher-Buchtová, L. Štěpán, D. Vlašínová, F. Všetická, R. Zajaczkowski, J. Zarek, Brno 2003), *Černá a bílá pravda – Josef Suchý (1923–2003)* (autor koncepce knihy, autor úvodní poznámky, autor úvodní studie, s. 11–17, autor studie, s. 63–70, autor vzpomínky, s. 109–110, a autor výběru oddílů dokumenty, editor L. Štěpán, koeditor L. Soldán, Brno 2004) nebo *80 let české polonistiky* (autor koncepce knihy a úvodní poznámky, autor úvodní studie, s. 9–11, autor bilanční studie, s. 59–67, a autor referátu-studie, s. 110–115, editor L. Štěpán, Brno 2004).

Počátek 21. století je u něho spjat rovněž s účastí v různých porotách literárních a vědeckých soutěží a s pobyty na univerzitách ve Vratislavi a Poznani, s účastí na mezinárodních vědeckých konferencích u nás, v Polsku a na Slovensku a s redigováním nebo spoluredigováním slavistických periodik *Litteraria Humanitas* a *Slavica Litteraria*.

Specifikem díla prof. Štěpána, jehož mezistupeň dovršuje na Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, je budování západoslovanských filologií, zejména polonistiky, a jeho široké rozpětí od poezie k próze, literatuře pro děti, literární kritice, esejistice, od popularizace a publicistiky k literární historii a teorii, komparatistice a genologii, jak prokázal svými studiemi a pedagogickým působením. Z toho také vyplývá jubilantova agilnost ediční a publikační, kterou potvrzují jeho členství v redakčních radách a jeho vydavatelská aktivita v rámci Ústavu slavistiky a především občanského sdružení Středoevropské centrum slovanských studií a vydavatelství SvN REGIONY. A ovšem také soustava jeho zahraniční spolupráce s polonistikami a slavistikami, zejména ve střední Evropě. Také jeho nejnovější aktivity v souvislosti se založením časopisu *Proudy* jsou toho dokladem. Prof. Ludvík Štěpán se podílí na koncepci současného Ústavu slavistiky FF MU i ve smyslu jeho areálové orientace, v poslední době například při utváření podoby nových takto orientovaných studijních oborů. Vedení Ústavu slavistiky navrhuje prof. Ludvíka Štěpána k jeho jubileu na vysoké ocenění Masarykovy univerzity.

V odborné slavistické činnosti jubilant projevil a projevuje podobné vlastnosti jako v umělecké tvorbě: smysl pro řemeslo, schopnost zobecnění a teoretické úvahy, vidění

souvislostí, polygeneričnost a tematickou flexibilitu. Svou činností pedagogickou a organizační se výrazně podílel a podílí na novém budování brněnské a české literárněvědné polonistiky – dobrých, kvalifikovaných českých polonistů je vskutku jako šafránu. Uznání vědeckou komunitou, četné domácí i zahraniční ohlasy jeho prací a jubilantovy zahraniční kontakty, polské, slovenské, německé a jiné, jsou dokladem jeho již konstantní, uznávané pozice, v níž funkčně využívá svého vidění literatury ze dvou stran (umění a vědy), tak vzácného a tak cenného pro lidské poznání.

Výběrová bibliografie

(Soupis navazuje na bibliografii otištěnou v tomto periodiku v roce 2003, viz *Slavica Litteraria* X 6, s. 166–175. Pokud obsahuje data starší, vyplňují pouze mezery. Tento soupis byl pořízen koncem ledna 2008)

Odborné knižní práce

2003

Hledání tvaru. Vývoj forem polských literárních žánrů (poezie a próza), spisy FF č. 349, Masarykova univerzita, Brno 2003, 490 s. ISBN 80-210-393-6

Pohledy na slovanské literatury, Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY – Středoevropské centrum slovanských studií, o. s., edice Pulsy, Brno 2003, 272 s. ISBN 80-86735-03-6

2005

Stručný nástin dějinného vývoje polské literatury I, Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY – Středoevropské centrum slovanských studií, o. s., edice Evropské obzory, Brno 2005, 144 s. ISBN 80-86735-07-9

2007

Cesty mezi formami, Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY – Středoevropské centrum slovanských studií, o. s., edice Pulsy, Brno 2007, 172 s. ISBN 80-86735-14-1

Pohledy na slovanské literatury II, Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY – Středoevropské centrum slovanských studií, o. s., edice Pulsy, Brno 2007, 168 s. ISBN 80-86735-11-7

Odborné kolektivní práce knižní

2003

Cesta k realitě – Literatura a kultura v druhé polovině 19. století (ved. kolektivu, spoluautor – autor koncepce knihy a úvodní poznámky, autor úvodní studie, s. 5–48, a autor studie, s. 110–117), Ludvík Štěpán a kolektiv – P. Káša, K. Kardyni-Pelikánová, D. R. Lebioda, K. Kossakowska-Jarosz, M. Mikulová, J. Pavelka, L. Pavera, M. Písková, I. Pospíšil, R. Putzlacher-Buchtová, L. Štěpán, D. Vlašínová, F. Všeticka, R. Zajączkowski, J. Zarek, Středoevropské centrum slovanských studií – Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, edice Laboratoř, Brno 2003, 230 stran, ISBN 80-86735-00-1

2004

Černá a bílá pravda – Josef Suchý (1923–2003) (editor, spoluautor – autor koncepce knihy, autor úvodní poznámky, autor úvodní studie, s. 11–17, autor studie, s. 63–70, autor vzpomínky, s. 109–110, a autor výběru oddílů dokumenty), editor L. Štěpán, koeditor L. Soldán, Středoevropské centrum slovanských studií – Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, edice Laboratoř, Brno 2004, 144 stran, ISBN 80-86735-05-2

80 let české polonistiky (editor, spoluautor – autor koncepce knihy a úvodní poznámky, autor úvodní studie, s. 9–11, autor bilanční studie, s. 59–67, a autor referátu-studie, s. 110–115), editor L. Štěpán, Středoevropské centrum slovanských studií – Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, edice Laboratoř, Brno 2004, 168 s. ISBN 80-86735-04-4

Pedagogické publikace knižní

2003

Čítanka plná příběhů nových i novějších. Výběrové texty literární a výtvarné výchovy pro 9. ročník ŽŠ a pro odpovídající ročník víceletých gymnázií (editor – zpracování textu, literárněvědné studie na úvod kapitol, slovníček autorů, slovníček děl a pojmů, slovníček žánrů), Dialog, Liberec 2003, 168 s. ISBN 80-86218-86-4

**Umělecké publikace knižní
(původní i překladové)**

2004

Mezi námi zvířaty I (knižka pro děti, ilustrace Miroslav Pavlík), nakladatelství SURSUM, Tišnov 2004, 126 s. ISBN 80-7323-092-5

Mezi námi zvířaty II (knižka pro děti, ilustrace Miroslav Pavlík), nakladatelství SURSUM, Tišnov 2004, 150 s.

2006

Marian Grzeźczak: *Nebe plné vlaštovek* (výbor básní – výběr, překlad, doslov), ilustrace Mirka Zogatová-Fikrová, Středoevropské centrum slovanských studií – SvN Regiony, Brno 2006, 180 s.

Odborné studie v časopisech, sbornících a knihách

2003

Proměny struktury prozaického textu (Polská próza v počátcích modernismu) (studie), In: Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 6, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2003, s. 17–29.

Publicistika – důležitý nástroj na cestě k realitě v dílech polských pozitivistů (studie), In: Cesta k realitě, SCSS – Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, Brno 2003, s. 111–117. ISBN 80-86735-00-1

Tižnutí básničky Lýdie Vadkerti-Gavorníkové k epice (studie), In: Česko-slovenské vztahy v slovanských a středoevropských souvislostech (Meziliterárnost a areál), ed. I. Pospíšil a M. Zelenka, Ústav slavistiky FF MU, Masarykova univerzita, Brno 2003, s. 72–80. ISBN 80-210-3111-5

Typologie vypravěčských žánrů (na pozadí úvah Josefa Hrabáka o žánrech) (studie), In: Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 6, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2003, s. 131–137.

Od romantického vidění k realistickému pohledu (Poznámky na úvod o západoevropských a slovanských literaturách) (úvodní studie), In: Cesta k realitě, SCSS – Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, Brno 2003, s. 5–48. ISBN 80-86735-00-1

Fenomén (nejen polské) současnosti: slovníky (studie), In: Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 6, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2003, s. 157–160.

Steinhauserův třetí pokus (studie-doslov ke knize), In: Ladislav Steinhauser: V lesním tichu, SCSS – Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY a Sursum, Brno – Tišnov 2003, s. 213–221. ISBN 80-86735-02-8, ISBN 80-7323-041-0

Výrazná dekompozice v polské modernistické próze (studie), In: Litteraria Humanitas XII – Moderna, avantgarda, postmoderna, Masarykova univerzita, Brno 2003, s. 221–228. ISBN 80-210-3118-2, ISSN 1213-1253

Charakteristické rysy specifických vypravěčských žánrů v některých slovanských literaturách (studie), In: Česká slavistika 2003. České přednášky pro XIII. mezinárodní kongres slavistů, Ljubljana 15.-21. 8. 2003 (ed. I. Pospíšil a M. Zelenka), Academia, Praha 2003, s. 299–314. ISBN 80-200-1093-9

Postmodernistická struktura českých a slovenských vypravěčských žánrů (studie), In: Postmodernismus v české a slovenské próze (ed. L. Pavera), Slezská univerzita v Opavě, Opava 2003, s. 67–76. ISBN 80-7248-205-X

2004

Verše z hlubin křesťanského étosu (o poezii J. Suchého a S. Krawczyka) (studie), In: Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 37–45. ISSN 1212-1509

Básník tichý a skromný srdcem (úvodní studie), In: Černá a bílá pravda – Josef Suchý (1923-2003), editor L. Štěpán, koeditor L. Soldán, Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, Brno 2004, s. 11–17. ISBN 80-86735-05-2

Vývoj polské poezie v etapě přechodu k postmodernismu (studie), In: *80 let české polonistiky*, editor L. Štěpán, Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, Středoevropské centrum slovanských studií, Brno 2004, s. 107–115. ISBN 80-86735-04-4

- Rok polského spisovatele a světoobčana Witolda Gombrowicze* (studie), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 91–100. ISSN 1212-1509
- Epické vrstvy v lyrické struktuře veršů Josefa Suchého* (studie), In: *Černá a bílá pravda – Josef Suchý (1923–2003)*, editor L. Štěpán, koeditor L. Soldán, SCSS – Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, Brno 2004, s. 63–70. ISBN 80-86735-05-2
- Polonistika v českých zemích* (úvodní studie), In: *80 let české polonistiky*, editor L. Štěpán, SCSS – Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, Brno 2004, s. 9–11. ISBN 80-86735-04-4
- Návraty do mládí a mýtů litevské Arkádie* (studie-doslov ke knize), In: Tadeusz Konwicki: *Bohyň*, nakladatelství Paseka, Praha 2004, s. 211–220.
- Spektrum žánrových forem polské samizdatové literatury 80. let 20. století* (referát-studie), In: *Česká a polská samizdatová literatura* (eds. L. Martinek, M. Tichý), Slezská univerzita v Opavě, Opava 2004, s. 23–32. ISBN 80-7248-228-9
- Některé souvislosti polské, slovenské a české romantické literatury* (studie), In: *Česko-slovenské vztahy, Evropa a svět. Brněnské texty k slovakistice VI*, editoři I. Pospíšil, M. Zelenka, Slavistická společnost Franka Wollmana a Ústav slavistiky FF MU, Brno 2004, s. 147–163. ISBN 80-210-3328-2
- Návaznost na tradice polonistiky v Brně* (studie-bilance), In: *80 let české polonistiky*, editor L. Štěpán, SCSS – Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, Brno 2004, s. 59–67. ISBN 80-86735-04-4

2005

- Transformacje w małych formach wierszowych S. J. Leca na przykładach aforystyki i epigramatyki*, In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 85–92. ISSN 1212-1509
- Pohled Karla Krejčího na dílo W. S. Reymonta*, In: *Slavia 4/2005*, Slovanský ústav AV ČR, Praha 2005, s. 449–454. ISSN 0037-6736
- Od ilustrace dějin k historické literatuře. Proměny názorů polských spisovatelů a kritiků v průběhu 19. století* (referát-študie), In: *BraSlav 3* (ed. Pavol Žigo), Kartprint, Bratislava 2005, s. 126–129. ISBN 80-88870-52-6
- Středoevropský slovanský trojúhelník – mýtus, nebo realita?* (referát-studie), In: *Česká a slovenská slavistika na počátku 21. století (Stav – metodologie – mezinárodní souvislosti)*, Brněnské texty k slovakistice VIII (eds. I. Pospíšil, M. Zelenka, A. Zelenková), Ústav slavistiky FF MU, Brno 2005, s. 227–232. ISBN 80-210-3898-5
- Autor ve službě společnosti. Půl tisíciletí od narození velkého renesančního básníka Mikolaje Reje*, In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 135–143. ISSN 1212-1509
- Życie kulturalne i literackie mniejszości w Republice Czeskiej*, In: *Slavista s duší básníka* (ed. P. Mainuš), Společnost přátel jižních Slovanů v nakladatelství ALBERT, Boskovice 2005, s. 67–86.
- Brněnská polonistika v kontextu slavistických bádání ve středoevropském kontextu* (referát-studie), In: *Kolokvium k 80. výročí polonistiky na Univerzitě Karlově v Praze, Práce z dějiny slavistiky XIX* (eds. R. Dybalska, A. Paják), Univerzita Karlova – FF, Praha 2005, s. 19–24. ISBN 80-7308-088-5
- Mniejszości w Republice Czeskiej na tle globalizującej się Europy Środkowej* (studie), In: *Literatury słowiańskie po roku 1989. Nowe zjawiska, tendencje, perspektywy*, tom IV *Mniejszości* (red. M. Dąbrowski), *Autors and Color PLUS*, Warszawa 2005, s. 67–83. ISBN 83-89757-11-7
- Seminář západoslovanských jazyků a literatur. I. Polonistika (s přesahy k sorabistice a kašubistice)*, In: *Ústav slavistiky FF MU. Východiska – koncepce – výhledy* (ed. I. Pospíšil), Brno 2005, s. 49–52. ISBN 80-89183-14-X
- Cesta Lýdie Vadkerti-Gavorníkové k epické poezii* (referát-studie), In: *Spotkanie Slowacystów Polskich, X lat Republiki Słowackiej w perspektywie polskich slowacystów* (red. Lucyna Spyrcza),

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2005, s. 164–172. ISSN 0208-6336, ISBN 83-226-1488-8

2006

- Czesława Miłosza szukanie ojczyzny – szukanie wiary* (studium), In: Świat i Słowo. Czytanie Miłosza, nr 1 (6) 2006, Akademia Techniczno-Humanistyczna – Instytut Teologiczny im. św. Jana Kantego, Bielsko-Biała 2006, s. 139–152. ISSN 1731-3317
- Básnik neústupnosti a vzdoru*, In: Marian Grześcak: Nebe plné vlaštovek (vybral, uspořádal, přeložil a doslov a ediční poznámku napsal L. Š.), SCSS – Středoevropské vydavatelství a nakladatelství REGIONY, Brno 2006, s. 164–168. ISBN 80-86735-08-7
- Identita v regionu – identita v Evropě* (studie), In: Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 9, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2006, s. 171–175. ISSN 1212-1509
- W. S. Reymont a B. Prus z perspektivy Karla Krejčího* (referát-studie), In: Karel Krejčí a evropské myšlení (eds. I. Pospíšil, M. Zelenka), Slavistická společnost Franka Wollmana, Brno 2006, s. 55–64. ISBN 80-89183-21-2
- Polaka ojczyzna i wiara* (studie), In: Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 9, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2006, s. 51–58. ISSN 1212-1509
- Mezi básnickým cyklem a poemou (Vzlety a pády žánru v kontextu polské poezie)* (studie), In: Libor Pavera a kolektiv: Žánrové metamorfózy v středoevropském kontextu, sv. III – Žánry živé, mrtvé a revitalizované, Slezská univerzita v Opavě, Opava 2006, s. 244–288. ISBN 80-7248-398-6
- Text v postmodernistické situaci (na příkladech vypravěčských žánrů B. Hrabala, D. Tatarky a V. Někrasova)* (studie), In: Pocta Evě Mrhačové, Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, Ostrava 2006, s. 357–366. ISBN 80-73682-09-5
- Současná literatura z hlediska genologické klasifikace (na příkladu zejména polských pohledů na literaturu)* (studie), In: Studia Slavica X – Slovanské studie X, Uniwersytet Opolski – Ostravská univerzita, Opole 2006, s. 91–101. ISSN 1214-3111, ISBN 83-7395-216-0
- Czesław Miłosz a Karol Wojtyła: mezi poemou a cyklickou skladbou* (studie), In: Litteraria Humanitas XIV – Problémy poetiky (eds. J. Dohnal, D. Kšicová, I. Pospíšil), Ústav slavistiky FF MU, Brno 2006, s. 365–374. ISBN 80-210-4179-X
- Solitér z košaté zahrady polské poezie* (předmluva ke knize), In: Ewa Lipska: Okamžik nepozornosti (vybral a přeložil L. Martinek), nakladatelství a vydavatelství VOLVOX GLOBATOR, Praha 2006, s. 7–13. ISBN 80-7207-619-1
- Obrysy současné česko-polsko-slovenské „literárněvědné“ spolupráce*, In: Třináct let po / Trinásť rokov po. Brněnské texty k slovakistice IX (eds. I. Pospíšil, M. Zelenka, A. Zelenková), Ústav slavistiky FF MU, Brno 2006, s. 230–236. ISBN 80-210-4180-3
- Návraty do minulosti jako specifické nostalgie*, In: Obraz minulosti in současně české a polské literatuře, Slezská univerzita v Opavě, Šlask, Katowice 2006, s. 61–73. ISBN 807248-393-5

2007

- Renesanční žaltář (Zápas formy s obsahem v raném díle Karola Wojtyły)* (studie), In: Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 10, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2007, s. 29–38. ISSN 1212-1509
- Slovenské literárně-teoretické slovníky* (diskusní studie), In: Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 10, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2007, s. 97–104. ISSN 1212-1509
- Dvě cesty ke schematizaci literárního díla*, In: Studia Slavica XI – Slovanské studie XI, Ostravská univerzita – Uniwersytet Opolski, Ostrava 2007, s. 87–91. ISSN 1214-3111, ISBN 978-80-7368-381-8
- Obrysy současné česko-polsko-slovenské „literárněvědné“ spolupráce*, In: Zrkadlenie – Zrcadlení. Česko-slovenská revue 3/2007, Praha 2007, s. 96–100.

Hesla ve slovnících a encyklopediích**2003**

Ottova všeobecná encyklopedie I, II (kol. autorů; spoluautor, 68 hesel), Ottovo nakladatelství, Praha 2003, 736 s. a 752 s. ISBN 80-7181-959-X

2004

Ottova encyklopedie A-Ž (kol. autorů; spoluautor, 68 hesel), Ottovo nakladatelství, Praha 2004, 1144 s. ISBN 80-7360-014-5

2006

Ottova česká encyklopedie, kniha 2 – *Kultura umění* (kol. autorů; spoluautor, 24 hesel), Ottovo nakladatelství, Praha 2006. ISBN 80-7360-456-6

Słownik rodzajów i gatunków literackich (kol. autorů; spoluautor, 13 hesel), Universitas, Kraków 2006, 814 s. ISBN 83-242-0474-1

Recenze a hodnotící stati**2003**

Polské pohledy na ruskou a lužickosrbskou literaturu (recenze knih Izabela Kowalska-Paszt: Proza niefikcionalna trzeciej fali emigracji rosyjskiej. Model typologiczny a W kręgu Krabata. Szkice o Juriju Brězanie, literaturze, kulturze i językach lużyckich), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 6*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2003, s. 195–197.

Průřez polskou literární teorií (recenze knihy *Od poetiky k diskursu – Výbor z polské literární teorie 70.-90. let XX. století*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 6*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2003, s. 204–205.

O tvůrcích spjatých s Olomoucí (recenze knihy František Všetického: *Olomouc literární*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 6*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2003, s. 208.

2004

Projekce slovensko-polských vztahů (recenze knih *Polsko-słowackie stosunki po roku 1918 – Slovensko-poľské vzťahy po roku 1918* [eds. Halina Mieczkowska a Jozef Hvišč] a *Vývin a význam slovensko-poľských vzťahov* [ed. Jozef Hvišč]), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 157–158.

Shrnující i bližší pohledy na literaturu (recenze knih Petr Poslední: *Měřítka souvislostí. Česká a polská literární kultura po roce 1945* a Petr Poslední: *Polské literární symboly*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 144–145.

Pohledy na českou meziválečnou literaturu (recenze knihy Jiří Poláček: *Tvorba a recepce. Studie o meziválečné české literatuře a publikace Jiří Poláček: Bibliografie [1976–2001]*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 150.

O překladu v literární komunikaci (recenze knihy Bogumiła Suwara: *O preklade bez prekladu*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 160.

Žeň z hájemství nejstarší Diovy dcery (recenze knihy František Všetického: *Kroky Kaliopé. O kompoziční poetice české prózy čtyřicátých let 20. století*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 163–164.

Zásadní publikace o dějinách české literární polonistiky (recenze knihy Krystyna Kardyni-Pelikánová: *Uwiedzeni przez polską literaturę. Czeska polonistyka literacka*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 136–138.

Sborníky s mezinárodním záběrem (recenze sborníků *Kako pisati literarno zgodovino danes? Mednarodni simpozij. Razprave* [ed. Darko Dolinar a Marko Juvan] a *Z zagadnień literatury, kultury i języka. Studia ofiarowane Profesorowi Edwardowi Możejce* [ed. Bożena Tokarz]), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 177–178.

Umberto Eco v polské literární kultuře (recenze knihy Wojciech Soliński: *Kształty obecności. Recepce pisarstwa Umberta Eco w polskiej kulturze literackiej*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 172–173.

Putování k pramenům (recenze knihy U zdrojů sensu), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 173–174.

2005

Dvacáté století v literatuře a jeho kořeny (recenze knih *Modernistyczne źródła dwudziestowieczności a Dwudziestowieczność*) In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 177–180.

Komparativně o romantismu (recenze knihy Jozef Hvišč: *O literárnych súvislostiach slovenského romantizmu*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 196–198.

Pokus o náčrt národného vedomí (recenze knihy *Świadomość narodu w Polsce i Słowacji w XIX i XX wieku / Národné vedomie v Poľsku a na Slovensku v XIX. a XX. storočí*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 216.

Polonica Slovaca 1990–2002 (recenze knihy *Polonica Slovaca 1990–2002*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 231.

2006

Po Kalliopé i múza Meleté (recenze knihy František Všeticka: *Možnosti Meleté. O kompoziční poetice české prózy desátých let 20. století*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 9*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2006, s. 277–280.

Přehled polské meziválečné prózy (recenze knihy Jerzy Jarzębski: *Proza dwudziestolecia*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 9*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2006, s. 300–302.

O českém baroku v Maďarsku (recenze sborníku *Nové interpretace českého baroka*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 9*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2006, s. 300–302.

Umění, svět, tradice, současnost (recenze tematického čísla časopisu *Świat i Słowo – Czego się boją Polacy*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 9*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2006, s. 338–339

Pro poznání lužickosrbské kultury i literatury (recenze publikací), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 9*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2006, s. 341.

Čtvrté polské a slovenské Kontakty (recenze časopisu), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 9*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2006, s. 342.

Dvakrát k výročí české polonistiky (recenze dvou publikací), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 9*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2006, s. 343–344.

2007

Pohledy na poezii psané na Československu (recenze knihy L. Martinka), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 10*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2007, s. 162–164.

Almanach Nitra 2006 (recenze publikace), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 10*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2007, s. 202.

Stati a sdělení

2003

Powstanie Środkowoeuropejskiego Centrum Badań Słowiańskich w Brnie (sdělení), In: *Kontakty II, Centrum Badań Śląskoznawczych i Bohemistycznych UW, Wrocław 2003*, s. 90–94.

Stredoeurópske centrum slovanských štúdií v Brne (sdělení), In: *Kontakty II, Katedra slovanských štúdií, FiF UK, Bratislava 2003*, s. 81–85.

2004

80 let české polonistiky (sdělení), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 171.

- Připomínka Josefa Suchého* (sdělení), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 176–177.
- Mezinárodní setkání v roce 2003* (sdělení), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2004, s. 179–180.

2005

- Aktuální slovakistika a její kontexty* (sdělení), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 229.
- Třetí mezinárodní konference Braslav* (sdělení), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 232.
- O Lužici a Adolfu Černém* (sdělení), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 232.
- O slovensko-polské spolupráci* (sdělení), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 232.
- Připomínka Jaroslava Iwaszkiewiczze* (sdělení), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 232.
- 80 let bratislavské polonistiky* (sdělení), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 233.
- Stopy velkého člověka* (komentovaná stať), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 9*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2006, s. 328–329

2006

- Spolupráce bratislavské polonistiky s brněnskou* (stať), In: 80. výročí polonistiky na Univerzitě Komenského v Bratislavě, Lufema, Bratislava 2006, s. 163–164.

2007

- Připomínka skupiny Wierzbak* (stať o knize), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 10*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2007, s. 189–190.
- Polský slovník literárních žánrů* (stať), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 10*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2007, s. 193–194.
- Polsko-česká konference o překladau* (stať), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 10*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2007, s. 201.
- Brněnské slovakistiky na Slovensku* (stať), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 10*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2007, s. 205.
- Páté slovenské a polské Kontakty* (stať), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 10*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2007, s. 206.

Vzpomínkové stati a nekrology

2005

- Krystyna Kardyni-Pelikánová jubiluje* (vzpomínková stať), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 151–152.
- Miroslav Mikulášek pětasedmdesátníkem* (vzpomínková stať), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 155–156.
- Za Bogdanem Pięczkou (1935–2004)* (nekrolog), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2005, s. 173.

2007

- Stále otevřená cesta. K pětasedmdesátinám Danuše Kšicové* (vzpomínková stať), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 10*, SPFFBU, Masarykova univerzita, Brno 2007, s. 151–153.

**Příklady ohlasů na autorovu tvorbu odbornou
(recenze, stati, medailony ad.)**

2003

- Agnieszka Kwiatkowska:** recenze knihy *Ludvík Štěpán a kol.: Slovník polských spisovatelů*, In: *Slavia Occidentalis*, 60/2003, Poznaň 2003, s. 165–167.
- Jozef Hvišč:** recenze knihy *Ludvík Štěpán: Vývoj žánrového systému polské literatury – od renesance k postmodernismu*, In: *Kontakty II*, Wrocław 2003, s. 76–80.
- Jozef Hvišč:** recenze knihy *Ludvík Štěpán: Vývoj žánrového systému polské literatury – od renesance k postmodernismu*, Brno 2000, In: *Kontakty II*, Bratislava 2003, s. 68–72.
- Jozef Hvišč:** recenze knihy *Vývin literatury v zrkadle literárnych žánrov* (Ludvík Štěpán: *Vývoj žánrového systému polské literatury – od renesance k postmodernismu*), In: *Opera Slavica* 1/03, Brno 2003, s. 67–70.

2003

- Ivo Pospíšil:** bilanční stať *Pohled na literaturu ze dvou stran (K životnímu jubileu Ludvíka Štěpána)*, In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 6*, Brno 2003, s. 165–166.
- Pavel Kraft:** recenze knihy *Cesta k realitě* (Ludvík Štěpán a kol.: *Cesta k realitě*), In: *Český časopis historický* 4/2003, Praha 2003, s. 981.
- Ivo Pospíšil:** bilanční stať *K životnímu jubileu Ludvíka Štěpána*, In: *Univerzitní noviny MU Brno* 1/2003, s. 15–16.
- Výběrová bibliografie Ludvíka Štěpána**, In: *Slavica Litteraria X 6*, Brno 2003, s. 166–176.
- Ivo Pospíšil:** bilanční stať *Jubileum spisovatele a slavisty Ludvíka Štěpána*, In: *Opera Slavica* 1/03, Brno 2003, s. 36–37.
- Ivo Pospíšil:** recenze knihy *Nová brněnská slavistická aktivita* (L. Štěpán a kol.: *Cesta k realitě*), In: *KAM Příloha*, Brno IX/2003, s. VIII-IX.
- Ivo Pospíšil:** bilanční stať *Jubileum Ludvíka Štěpána*, In: *Duha*, Moravská zemská knihovna v Brně 1/2003, s. 18–19.

2004

- Jozef Hvišč:** *Braslav I* (recenze sborníku z mezinárodní slavistické konference a referátu L. Š.), In: *Kontakty III*, Bratislava 2004, s. 60.
- Jozef Hvišč:** *Braslav I* (recenze sborníku z mezinárodní slavistické konference a referátu L. Š.), In: *Kontakty III*, Wrocław 2004, s. 59.
- Josef Dohnal:** recenze knihy *Slavistický kaleidoskop Ludvíka Štěpána* (Ludvík Štěpán: *Pohledy na slovanské literatury*), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 7*, Brno 2004, s. 165–166.
- František Všetická:** *Štěpánovy Pohledy jsou důkazem vyspělé brněnské slavistiky*, recenze knihy (Ludvík Štěpán: *Pohledy na slovanské literatury*), *Deníky Moravia*, č. 67, 19. 4. 2004, s. 13.
- Pavel Kraft:** recenze knihy *Štěpán, Ludvík – Hledání tvaru*, In: *Slovanský přehled*, roč. 90, č. 3/2004, Praha 2004, s. 480.
- František Všetická:** *Pohledy na slovanské literatury*, recenze knihy (Ludvík Štěpán a kol.: *Cesta k realitě*), In: *Alternativa plus* 1, 2, Ostrava 2004, s. 113–114.
- Libor Pavera:** *O vývoji forem polských literárních žánrů*, recenze knihy (Ludvík Štěpán: *Hledání tvaru*), In: *Alternativa plus* 3, 4, Ostrava 2004, s. 109–110.

2005

- red.:** heslo *Štěpán Ludvík*, In: *Kdo je kdo v Obci spisovatelů*, Praha 2005, s. 133–134.
- Jaroslav Kaláb:** hodnotící stať o díle L. Š., In: *Dačicko, Slavonicko, Telečsko* (red. Vl. Nekuda), Brno 2005, s. 469–470.
- Krystyna Kardyni-Pelikánová:** recenze knihy *Ludvík Štěpán: Hledání tvaru: vývoj forem polských literárních žánrů (poezie a próza)*, *Zagadnienia Rodzajów Literackich* 1–2/05, Łódź 2005, s. 193–203.
- Krystyna Kardyni-Pelikánová:** *Oryginalna synteza polskiej literatury*, recenze knihy (Ludvík Ště-

pán: Hledání tvaru), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 8*, Brno 2005, s. 201–204.

Anna Kruláková: diskuse o studii *Realismus s přívlastkom?* (L. Š.: Od romantického vidění k realistickému pohledu), In: *Česká a slovenská slavistika na počátku 21. století (stav – metodologie – mezinárodní souvislosti)* Brněnské texty k slovakistice VIII, ed. I. Pospíšil, M. Zelenka a A. Zelenková, Brno 2005, s. 109–112.

red.: heslo *Štěpán Ludvík*, In: *Kdo je kdo. Osobnosti české současnosti*, Praha 2005, s. 657.

2006

Jan Faber: recenze knihy *Dějiny polské literatury v přehledu* (Ludvík Štěpán: Stručný nástin dějinného vývoje polské literatury 1), In: *Slavica Litteraria – Literárněvědná slavistika X 9*, Brno 2006, s. 314–315.

Autorova tvorba v médiích

2003

Báseň *Dívka ze snu k ránu*, In: Borek Bayer: *Hledání slovem, kresbou i tvarem v prostoru*, Sdružení MAC, Praha 2003, s. 23.

2007

Báseň *V ateliéru*, In: Borek Bayer: *Ve vlnách života (1957–2006)*, Sdružení MAC, Praha 2007, s. 7.

Autorovy překlady v médiích

(dosud nezachycené)

1988

Literární pořad z veršů *T. Truszkowské, K. Szlagy a E. Lipské Ženy pod Wawelem* (v překladu L. Š.), In: *Český rozhlas Praha 25. 5. 1988*.

Literární pořad-hra *Siréna nad Vislou* z veršů *J. Krzyżewského a K. Krahelské* a vzpomínek na autory *J. Iwaszkiewiczze a J. Bury-Zaleské* (v překladu L. Š.), In: *Český rozhlas Praha 21. 7. 1988*.

1991

Překlad povídky *W. A. Berger: Studna mého mládí*, In: *Zemědělské noviny 31. 8. 1991*.

Překlad básní *W. Przewzka: Matce, Starý Walarus, Teskná pochybnost, Promlčený počet štěstí*, In: W. P.: *Promlčený počet štěstí* (výbor básní, přeložil kolektiv autorů), Karviná 1991.

1992

Překlad básně *Zbigniew Jankowski: Modlitba moře*, In: *Lidová demokracie 15. 5. 1992*.

Překlad básní *Andrzej Babiński: Poznaň a Sebou jsem byl mnohokrát...*, In: *Lidová demokracie 18. 5. 1992*.

Překlad básně *Zbigniew Jankowski: Modlitba moře* a medailon básníka *Hledání a nalézání*, In: *Lidová demokracie, 15. 5. 1992*.

Překlad básní *Andrzej Babiński: Poznaň a Sebou jsem byl mnohokrát...* a medailon básníka *Básník, který nebyl*, In: *Lidová demokracie, 18. 5. 1992*.

1993

Překlad básně *Jaroslaw Iwaszkiewicz: Mapa pohody 10*, In: *Lidová demokracie 1. 11. 1993*.

1994

Překlad básně *Kazimiera Illakowiczówna: V jeskyních Macochy*, In: *Lidová demokracie 29. 1. 1994*.

1996

Překlad povídky **Wiesław Adam Berger**: *Bouhačka*, In: KAM – Příloha č. 7/8, Brno 1996, s. XVII.-XVIII.

2002

Překlad čtyř básní **Stanisław Krawczyk**: *Portréty*, In: Alternativa plus 3,4/ 2002, Společnost L. Vřly, nakladatelství Tilia, Ostrava 2002, s. 54–55.